

Rolnummer 6573
Arrest nr. 116/2018 van 4 oktober 2018

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, gesteld door de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters F. Daoût en A. Alen, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschant, onder voorzitterschap van voorzitter F. Daoût,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 27 december 2016 in zake de vzw « Cité Joyeuse - Société royale - Le Foyer des Orphelins » tegen N.V. en het ABVV, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 30 december 2016, heeft de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken de artikelen 10, 11 of 30 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

in zoverre het aan een werkgever, die een Franstalige werknemer in een gemeente van de Brusselse agglomeratie tewerkstelt en die, overeenkomstig artikel 52, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, het Frans in de arbeidsverhoudingen heeft gebruikt, de verplichting oplegt om de gerechtelijke procedure die hij tegen die werknemer instelt in het kader van de wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden, in te leiden en, behoudens een door de werknemer geformuleerd en aan de beoordelingsbevoegdheid van de rechter onderworpen verzoek tot taalwijziging op grond van alleen het criterium van de onvoldoende kennis van de taal van de gedinginleidende akte, met uitsluiting van het criterium van de taal van de arbeidsverhouding, voort te zetten in het Nederlands, om reden dat die werknemer in het Nederlandse taalgebied woont,

terwijl een werkgever, die in dezelfde omstandigheden is geplaatst, de procedure op geldige wijze in het Frans zou kunnen instellen en voortzetten ten aanzien van een werknemer die in het Franse taalgebied of in een gemeente van de Brusselse agglomeratie woont,

en terwijl het instellen en het voortzetten van de procedure in het Nederlands tot gevolg zouden hebben dat aan die werkgever de verplichting wordt opgelegd om in het kader van de gerechtelijke procedure een andere taal dan die van de arbeidsverhouding te gebruiken ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de vzw « Cité Joyeuse - Société royale - Le Foyer des Orphelins », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Michaud-Nérard, advocaat bij de balie te Brussel;

- N.V., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. V. Chiavetta, advocaat bij de balie te Brussel;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. B. Renson, advocaat bij de balie te Brussel.

De Ministerraad heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 16 mei 2018 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Giet en R. Leysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting

zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 6 juni 2018 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 6 juni 2018 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

De vzw « Cité Joyeuse - Société royale - Le Foyer des Orphelins » (hierna : de vzw « La Cité Joyeuse »), eisende partij voor de verwijzende rechter, heeft haar maatschappelijke zetel en haar exploitatiezetel op het grondgebied van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De verwerende partij is gedomicilieerd op het grondgebied van de gemeente Dilbeek, in het Nederlandse taalgebied.

De verwerende partij werkt sedert 1990 in het kader van vervangingsovereenkomsten en, sedert 1993, in het kader van een overeenkomst van onbepaalde duur in dienst van de eisende partij. De verwerende partij is Franstalig, haar arbeidsovereenkomst is opgesteld in het Frans en de arbeidsverhoudingen zijn tijdens de uitvoering van de overeenkomst in het Frans verlopen. Zij werd bij de sociale verkiezingen van 2016 voorgedragen als kandidaat-personeelsafgevaardigde in de ondernemingsraad en in het comité voor preventie en bescherming op het werk, zonder te worden verkozen.

Bij aangetekende brieven van 9 september 2016 geeft de eisende partij de verwerende partij en de organisatie die haar als kandidaat-personeelsafgevaardigde heeft voorgedragen, kennis van haar voornemen om de verwerende partij om dringende reden te ontslaan, krachtens artikel 4, § 1, van de wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden (hierna : de wet van 19 maart 1991). Die brieven zijn opgesteld in het Frans.

Bij een op 12 september 2016 ter kennis gebracht verzoekschrift maakt de eisende partij een verzoek tot machtiging tot ontslag van de verwerende partij om dringende reden aanhangig bij de voorzitter van de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel. Het verzoekschrift is opgesteld in het Frans en een Nederlandse vertaling is erbij gevoegd.

Bij een beschikking van 20 september 2016 stelt de ondervoorzitter van de Arbeidsrechtbank vast dat de verzoening tussen de partijen onmogelijk is.

Bij een dagvaarding zoals in kort geding die op 21 september 2016 is betekend, verzoekt de eisende partij de voorzitter van de Arbeidsrechtbank te Brussel, die zitting houdt zoals in kort geding, te erkennen dat de aan de verwerende partij verweten feiten een dringende reden uitmaken die haar ertoe machtigen de verwerende partij te ontslaan. De dagvaarding is opgesteld in het Frans en een Nederlandse vertaling is erbij gevoegd. Bij de dagvaarding is ook een Nederlandse vertaling van de aangetekende brieven van 9 september 2016 gevoegd.

Bij een beschikking van 26 september 2016 stelt de ondervoorzitter van de Arbeidsrechtbank vast dat de poging tot verzoening is mislukt en verwijst hij de zaak naar de verwijzende rechter, voor wie de partijen conclusies, aanvullende conclusies en syntheseconclusies en een dossier met stukken uitwisselen.

Tijdens de terechtzitting van 25 oktober 2016 werpt de verwijzende rechter ambtshalve een vraag van openbare orde in verband met het gebruik van de talen in gerechtszaken op.

Nadat de partijen conclusies en aanvullende conclusies en syntheseconclusies over de kwestie van het gebruik van de talen hebben neergelegd en na die partijen te hebben gehoord, stelt de verwijzende rechter vast dat artikel 4 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken (hierna : « wet van 15 juni

1935 ») van toepassing is op de procedure. Hij voegt eraan toe dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een taalwijziging niet waarborgen dat wordt verkregen dat de procedure in het Frans wordt voortgezet en dat, indien de verwerende partij voor de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank te Brussel was gedagvaard en zij om een taalwijziging wou verzoeken, het aan haar zou staan aan te tonen dat zij geen voldoende kennis van het Nederlands heeft.

Met verwijzing naar de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna : de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966) en naar de arresten nrs. 98/2010, 11/2014 en 2/2015, stelt hij het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. De verwerende partij voor de verwijzende rechter is van mening dat de prejudiciële vraag betrekking heeft op de kwestie of de toepassing van de regel volgens welke de keuze van de taal van de rechterlijke instantie wordt bepaald door de woonplaats van de verweerder, en niet door de taal van de arbeidsverhouding, discriminerend is.

Na te hebben opgemerkt dat het voorliggende geval verschilt van het geval dat aan de oorsprong van het arrest nr. 98/2010 lag, doet de verwerende partij gelden dat de gedinginleidende akte in het Nederlands had moeten worden opgesteld en dat de procedure in die taal had moeten worden voortgezet voor de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank te Brussel, onder voorbehoud van een *in limine litis* geformuleerd verzoek tot taalwijziging.

A.1.2. De verwerende partij beklemtoont dat de eisende partij, door ervoor te kiezen zich in Brussel te vestigen, heeft gekozen voor beide talen, overeenkomstig artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966.

Zij vraagt zich af hoe de eisende partij zich kan beroepen op de schending van haar grondwettelijke rechten terwijl zij zelf ervoor heeft gekozen zich te vestigen en haar personeel te laten werken in een gebied waar wettelijk is voorzien in het gebruik van het Nederlands en van het Frans, enkel naar keuze van de werknemer.

A.1.3. Met verwijzing naar het arrest nr. 98/2010, voert de verwerende partij aan dat de woonplaats van de werknemer, in tegenstelling tot de woonplaats van de werkgever, betrekking heeft op de wettelijke woonplaats en dat dat begrip niet vatbaar is voor interpretatie.

Zij voert aan dat het in het geding zijnde verschil in behandeling op het begrip « woonplaats van de werknemer » berust, dat een objectief criterium is, en dat het redelijk verantwoord is om van de werkgever te verwachten dat hij een proces in het Nederlands duldt, ook al zijn de arbeidsverhoudingen blijkbaar in het Frans verlopen.

Volgens de verwerende partij dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord. Zij verzoekt het Hof voor recht te zeggen dat de in het geding zijnde bepaling de referentienormen niet schendt, in zoverre de keuze van de taal van de rechterlijke instantie wordt bepaald door de woonplaats van de verweerder, en niet door de taal van de arbeidsverhouding, wanneer het de werkgever is die een vordering tegen zijn werknemer instelt.

A.2.1. De vzw « La Cité Joyeuse » geeft aan dat haar maatschappelijke zetel en haar exploitatiezetel op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn gelegen en dat zij als bijzonder kenmerk heeft dat zij een door de Franse Gemeenschapscommissie en « door de Federatie Wallonië-Brussel » gesubsidieerde en erkende Franstalige instelling is.

Zij beklemtoont dat de arbeidsverhouding met de verwerende partij steeds in het Frans werd geregeld, aangezien die laatste Franstalig is, en dat alle documenten met betrekking tot de arbeidsverhouding in het Frans zijn opgesteld. Zij voegt eraan toe dat de verwerende partij de in het kader van de procedure gebruikte taal nooit heeft betwist, dat de in het Frans ingeleide gerechtelijke procedure haar geen enkel nadeel berokkent en dat die

procedure haar de mogelijkheid heeft geboden onmiddellijk kennis te nemen van de feiten die haar worden verweten.

A.2.2. De vzw « La Cité Joyeuse » voert aan dat het in overeenstemming met de lering van de arresten nrs. 98/2010 en 11/2014 is dat zij in het kader van de vordering die tegen de verwerende partij is ingesteld, heeft gekozen voor de taal die krachtens de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 wordt opgelegd, namelijk het Frans, en dat zij de zaak bij de verwijzende rechter aanhangig heeft gemaakt.

Zij geeft aan dat voor het Frans werd gekozen om zowel de rechten van de verdediging van de verwerende partij als haar eigen rechten van verdediging te beschermen, met zorg voor een goede rechtsbedeling door onnodige vertaalkosten te vermijden. Zij voegt eraan toe dat de verwerende partij, door die keuze te maken, ervan werd vrijgesteld om een taalwijziging te verzoeken die door de rechter had kunnen worden geweigerd, en dat de wet de eisende partij niet de mogelijkheid biedt om een taalwijziging te verzoeken.

Zij voert aan dat, indien zij de procedure in het Nederlands had ingesteld, die procedure dreigde als ongrondwettig te worden aangemerkt.

A.2.3. In hoofdorde suggereert de vzw « La Cité Joyeuse » het Hof te oordelen dat de in het geding zijnde bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt indien zij in die zin wordt geïnterpreteerd dat zij een eiser-werkgever niet toelaat zijn vordering tegen de verweerder-werknemer in te stellen en voort te zetten in de taal waarin de eiser-werkgever zich krachtens artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 tot de verweerder-werknemer dient te richten.

In ondergeschikte orde, verwijzend naar de arresten nrs. 2/2012 en 149/2012, verzoekt de vzw « La Cité Joyeuse » het Hof om te bevestigen dat zij een nieuwe procedure kan instellen via een nieuwe dagvaarding die voor de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank te Brussel is ingesteld, met toepassing van artikel 40 van de wet van 15 juni 1935.

A.3.1. De Ministerraad doet gelden dat de in het geding zijnde bepaling een territorialiteitsbeginsel van de taal van de rechtspleging vastlegt, dat in het gerechtelijk arrondissement Brussel wordt beoordeeld op grond van de woonplaats van de verweerder.

Verwijzend naar het arrest nr. 75/2014, beklemtoont hij dat dat beginsel ertoe strekt de verweerder te beschermen. Hij voert aan dat de taalwijziging of de verwijzing naar een rechtscollege van een andere taalrol in het tweetalige gebied Brussel een recht is dat de verweerder om redenen van billijkheid ten goede komt, omdat die moet weten wat van hem wordt geëist. Hij geeft aan dat dat recht ten goede komt aan elke verweerder die voor een Brussels rechtscollege is gedagvaard, ongeacht zijn woonplaats.

A.3.2. De Ministerraad voert aan dat de rechter eventueel kan weigeren om een verzoek tot taalwijziging in te willigen maar dat het aan de eisende partij die de verwijzing naar een andere rechtbank zou betwisten, en niet aan de verwerende partij, staat aan te tonen dat de verwerende partij over voldoende kennis van de taal van de gedinginleidende akte beschikt. Hij voegt eraan toe dat een verzoek tot taalwijziging, krachtens artikel 4, § 2, derde lid, van de wet van 15 juni 1935, ambtshalve wordt toegestaan indien de verwerende partij in het tweetalige gebied Brussel of in een randgemeente is gedomicilieerd en dat tegen de beslissing van de rechter, krachtens artikel 23^{quater}, tweede lid, van dezelfde wet, beroepen kunnen worden ingesteld bij de Franstalige en Nederlandstalige arrondissementsrechtbanken die gezamenlijk zitting houden. Hij voert aan dat de partijen, krachtens artikel 7 van dezelfde wet, in onderlinge overeenstemming kunnen verzoeken om de zaak naar de rechtbank van de andere taalrol te verwijzen en dat de rechter verplicht is een dergelijk verzoek in te willigen.

Hij merkt op dat de beoordelingsbevoegdheid die is toegewezen aan de rechter die zich uitspreekt over een verzoek tot taalwijziging, niet wordt beoogd in de prejudiciële vraag en dat die beoordelingsbevoegdheid niet discretionair is. Hij geeft aan dat, indien de gedinginleidende akte te dezen in het Nederlands was opgesteld, hij niet inziet wat de rechter zou hebben verhinderd de verwijzing van de zaak naar de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel, op verzoek van de verwerende partij, toe te staan.

A.3.3. Met verwijzing naar verschillende arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, doet de Ministerraad gelden dat het opleggen van het Nederlands voor de inleiding van het geding niet in strijd is met de rechten van de verdediging van de verwerende partij, noch met de goede werking van het gerecht, aangezien de rechters, door een verwijzing van de zaak naar de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel, de zaak

zullen kunnen beslechten in de taal van de stukken die hun worden voorgelegd en in de taal die door de partijen wordt gebruikt in het kader van hun arbeidsverhoudingen.

A.3.4. De Ministerraad voert aan dat de in het geding zijnde bepaling, die het gebruik, in de inleidende akte, van de taal van het gebied waar de verweerder is gedomicilieerd, vastlegt, op een objectief criterium berust en dat het Hof dat criterium als relevant heeft beschouwd in zijn arrest nr. 75/2014.

Hij voegt eraan toe dat de situatie van de verweerder, natuurlijke persoon, en die van de verweerder, rechtspersoon, niet vergelijkbaar zijn.

Hij beklemtoont dat de prejudiciële vraag, door te verzoeken om de situatie van een werknemer die in een andere taal is gedagvaard wanneer hij in de Brusselse agglomeratie of in een van de zes randgemeenten in de zin van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 is gedomicilieerd, en die van een werknemer die buiten de Brusselse agglomeratie of de zes randgemeenten is gedomicilieerd, met elkaar te vergelijken, op een verkeerd uitgangspunt berust volgens hetwelk het aan de verwerende partij staat aan te tonen dat zij geen voldoende kennis heeft van de taal die in de gedinginleidende akte is gebruikt. Hij voegt eraan toe dat dat eventuele verschil in behandeling zijn oorsprong vindt in artikel 4, § 2, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935, vergeleken met artikel 4, § 2, derde lid, en niet in artikel 4, § 1, van dezelfde wet.

A.4.1. In zijn memorie van antwoord doet de Ministerraad gelden dat de verwijzing naar de arresten nrs. 98/2010 en 11/2014 niet relevant is, aangezien die twee arresten betrekking hebben op vorderingen die door een werknemer zijn ingesteld. Hij geeft aan dat, in tegenstelling tot de verwerende partij in het arrest nr. 98/2010, die een vennootschap was waarvan de maatschappelijke zetel in het eentalige Nederlandse taalgebied was gevestigd maar waarvan de exploitatiezetel in het tweetalige gebied Brussel was gevestigd, de verwerende partij te dezen geen exploitatiezetel heeft, aangezien zij geen onderneming is. Hij voegt eraan toe dat de verwerende partij in het arrest nr. 11/2014 een door de werkgever gekozen wetsverzekeraar was, wiens locatie van de maatschappelijke zetel buiten de greep van de werknemer viel.

A.4.2. De Ministerraad wijst erop dat de woonplaats waarvan sprake is in de in het geding zijnde bepaling, de in artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde wettelijke woonplaats is en dat dat begrip niet vatbaar is voor interpretatie.

A.4.3. De Ministerraad geeft aan dat het feit dat de procedure is ingesteld voor de Franstalige Arbeidsrechtbank te Brussel, niet in overeenstemming is met de bepalingen van openbare orde van de wet van 15 juni 1935.

A.4.4. De Ministerraad voert aan dat het instellen van de zaak voor de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank te Brussel niet van dien aard is dat het de eisende partij voor de verwijzende rechter benadeelt, aangezien die partij, door ervoor te kiezen zich in Brussel te vestigen, wist dat zij het gebruik van de talen in sociale aangelegenheden in acht zou moeten nemen.

Volgens de Ministerraad wordt de eisende partij met geen enkel risico geconfronteerd in zoverre, indien een rechtsvordering in een verkeerde taal is ingesteld, het voor haar voldoende is om de verwerende partij opnieuw te dagvaarden, krachtens artikel 40, derde lid, van de wet van 15 juni 1935.

- B -

B.1.1. Artikel 4 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken (hierna : de wet van 15 juni 1935), zoals gewijzigd bij artikel 47 van de wet van 19 juli 2012 betreffende de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel (hierna : de wet van 19 juli 2012), bepaalt :

« § 1. Behoudens de gevallen van artikel 3 wordt het gebruik der talen voor geheel de rechtspleging in betwiste zaken voor de gerechten van eerste aanleg waarvan de zetel in het arrondissement Brussel is gevestigd, en, wanneer de vordering het bedrag vastgesteld in artikel 590 van het Gerechtelijk wetboek overschrijdt, voor de politierechtbank van Brussel die zitting houdt in de aangelegenheden bedoeld in artikel 601*bis* van hetzelfde Wetboek geregeld als volgt :

De akte tot inleiding van het geding wordt in het Fransch gesteld, indien de verweerder woonachtig is in het Frans taalgebied; in het Nederlandsch, indien de verweerder woonachtig is in het Nederlands taalgebied; in het Fransch of in het Nederlandsch, ter keuze van den eischer, indien de verweerder woonachtig is in eene gemeente van de Brusselsche agglomeratie of geen gekende woonplaats in België heeft.

De rechtspleging wordt voortgezet in de taal der akte tot inleiding van het geding, tenzij de verweerder, voor alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vraagt dat de rechtspleging in de andere taal wordt voortgezet indien het een rechtspleging betreft die werd ingeleid voor de vrederechter, dan wel naar de anderstalige rechtbank van het arrondissement wordt verwezen, indien het een rechtspleging betreft die werd ingeleid voor de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank, de rechtbank van koophandel of de politierechtbank.

§ 2. De bij de vorige alinea voorziene aanvraag wordt mondeling gedaan door den verweerder die in persoon verschijnt; zij wordt schriftelijk ingediend, wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt. Het geschrift moet van de hand zijn van verweerder en door hem zelf ondertekend; het blijft aan het vonnis gehecht.

De rechter doet op staande voet uitspraak. Hij kan weigeren op de aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een toereikende kennis bezit van de taal gebruikt voor het opmaken van de akte tot inleiding van het geding.

In afwijking van het tweede lid kan de rechter, wanneer de verweerder gedomicilieerd is in de Brusselsche agglomeratie of in een van de zes randgemeenten in de zin van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik der talen in bestuurszaken, de vraag tot verwijzing of verandering van taal slechts weigeren om een van de twee volgende redenen :

- als die vraag tegengesteld is aan de taal van de meerderheid van de pertinente dossierstukken;
- als die vraag tegengesteld is aan de taal van de arbeidsverhouding.

Elke beslissing over een vraag tot verwijzing of verandering van taal wordt met redenen omkleed en bij gerechtsbrief of per fax zo spoedig mogelijk ter kennis gebracht. Bij gebrek aan beroep ingediend binnen de in artikel 23*quater* bedoelde termijn, wordt de beslissing uitvoerbaar op de minuut en voor registratie, zonder andere rechtspleging of vormvereisten.

§ 2*bis*. Wanneer de verweerder een administratieve overheid is, kan de rechter weigeren in te gaan op de vraag tot verwijzing naar de rechtbank van de andere taalrol of tot verandering van taal, als uit de elementen van de zaak blijkt dat zij een toereikende kennis bezit van de taal gebruikt voor het opmaken van de akte tot inleiding van het geding.

De beslissing van de rechter wordt met redenen omkleed en zo spoedig mogelijk bij gerechtsbrief of fax ter kennis gebracht. Bij gebrek aan beroep ingediend binnen de in artikel 23^{quater} bedoelde termijn, wordt de beslissing uitvoerbaar op de minuut en voor registratie, zonder andere rechtspleging of vormvereisten.

§ 3. Dezelfde aanvraag tot voortzetting in de andere taal mag, onder dezelfde voorwaarden, worden gedaan door de verweerders die gedomicilieerd zijn in een der volgende gemeenten : Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppem ».

B.1.2. De artikelen 1 tot 3 van de in het geding zijnde wet, zoals gewijzigd bij de artikelen 45 en 46 van de wet van 19 juli 2012, bepalen :

« Artikel 1. Voor de burgerlijke rechtbanken en rechtbanken van koophandel van eerste aanleg, en de arbeidsrechtbanken, die hun rechtsmacht uitoefenen over de arrondissementen Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant, alsook voor de Franstalige rechtbanken van het arrondissement Brussel, wordt de gehele rechtspleging in betwiste zaken in het Frans gevoerd.

Art. 2. Voor de burgerlijke rechtbanken en rechtbanken van koophandel van eerste aanleg, en de arbeidsrechtbanken die hun rechtsmacht uitoefenen over de arrondissementen Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg en Leuven, alsook voor de Nederlandstalige rechtbanken van het arrondissement Brussel, wordt de gehele rechtspleging in betwiste zaken in het Nederlands gevoerd.

Art. 2bis. Voor de burgerlijke rechtbanken en rechtbanken van koophandel van eerste aanleg, en de arbeidsrechtbank die hun zetel hebben in het arrondissement Eupen wordt de gehele rechtspleging in betwiste zaken in het Duits gevoerd.

Art. 3. De bij artikel 2 vastgestelde regel geldt insgelijks voor de vrederechten en, wanneer de vordering het bedrag, vastgesteld in artikel 590 van het Gerechtelijk Wetboek, niet overschrijdt, voor de politierechtbanken van het arrondissement Brussel die zitting houden in de aangelegenheden bedoeld in artikel 601bis van hetzelfde Wetboek en wier rechtsgebied uitsluitend uit Vlaamse gemeenten bestaat gelegen buiten de Brusselse agglomeratie.

Hij is eveneens van toepassing op de vorderingen die worden ingesteld voor de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank, de rechtbank van koophandel en, wanneer de vordering het bedrag vastgesteld in artikel 590 van het Gerechtelijk Wetboek overschrijdt, de politierechtbanken die zitting houden in de aangelegenheden bedoeld in artikel 601bis van het Gerechtelijk Wetboek, waarvan de zetel in het arrondissement Brussel is gevestigd, wanneer een zaak voor de rechtbank aanhangig wordt gemaakt op grond van een territoriale bevoegdheid bepaald door een plaats welke zich op het grondgebied van een van voormelde gemeenten bevindt ».

B.1.3. Krachtens artikel 3 van de wet van 15 juni 1935 wordt de gehele rechtspleging in betwiste zaken in het Nederlands gevoerd wanneer een zaak voor de rechtbank aanhangig

wordt gemaakt op grond van een territoriale bevoegdheid bepaald door een plaats die zich op het grondgebied van een van de Vlaamse gemeenten « gelegen buiten de Brusselse agglomeratie » bevindt. Wanneer een zaak daarentegen voor de rechtbank aanhangig wordt gemaakt op grond van een territoriale bevoegdheid bepaald door een plaats die zich op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bevindt, is artikel 4 van toepassing.

Artikel 4, § 1, tweede lid, bepaalt de taal van de akte tot inleiding van het geding. Artikel 4, § 1, derde lid, regelt het taalgebruik voor de voortzetting van de rechtspleging.

B.1.4. Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 blijkt dat met deze regeling de wetgever « voorrang aan de taal van den verweerder [geeft]. Deze moet dus vóór alles weten wat men van hem vergt » (*Parl. St.*, Senaat, 1934-1935, nr. 86, p. 14). Om de taal van de verweerder te bepalen, is de wetgever van oordeel dat het taalgebied van de woonplaats van de verweerder het meest geschikte criterium is dat de verweerder de grootste bescherming biedt. Tijdens de parlementaire voorbereiding werd benadrukt dat dit geen absolute regel is, maar een criterium dat omringd is met verscheidene waarborgen (*Hand.*, Senaat, 11 april 1935, p. 516).

B.1.5. Uit dezelfde parlementaire voorbereiding blijkt dat de regel volgens welke enkel de verweerder, krachtens artikel 4, § 1, derde lid, kan vragen om de taal van de rechtspleging te veranderen, in het verlengde ligt van artikel 4, § 1, tweede lid, dat de taal van de gedinginleidende akte bepaalt. Zodoende bevestigt de wetgever ook hier de voorrang van de taal van de verweerder, die moet kunnen begrijpen wat van hem wordt geëist (*Parl. St.*, Senaat, 1934-1935, nr. 86, p. 14; *Hand.*, Senaat, 11 april 1935, p. 516).

B.1.6. Bij de wijziging van de voormelde artikelen door de wet van 19 juli 2012 werd aan de fundamentele beginselen van de wet van 15 juni 1935 niet geraakt en werd beklemtoond dat de rechten van de partijen die voortvloeien uit deze taalwet integraal worden gevrijwaard (*Parl. St.*, Kamer, 2011-2012, DOC 53-2140/001, pp. 9-11, en DOC 53-2140/005, pp. 7 en 25). Wel is voorzien in bijkomende mogelijkheden tot verwijzing of wijziging van de taal van de rechtspleging (*Parl. St.*, Kamer, 2011-2012, DOC 53-2140/001, pp. 9-11).

Ook tijdens de parlementaire voorbereiding van het ontwerp tot herziening van de Grondwet dat tot artikel 157*bis* van de Grondwet heeft geleid, heeft de bevoegde staatssecretaris benadrukt dat « de fundamentele uitgangspunten van de taalwetgeving niet worden gewijzigd » en dat « de rechtsleer en rechtspraak die zich hebben ontwikkeld inzake de toepassing van die regelgeving onverkort [blijven] gelden » (*Parl. St.*, Senaat, 2011-2012, nr. 5-1673/3, pp. 14-16 en 178).

B.1.7. Artikel 157*bis* van de Grondwet bepaalt :

« De essentiële elementen van de hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in gerechtszaken in het gerechtelijk arrondissement Brussel, alsook de ermee overeenstemmende aspecten inzake het parket, de zetel en het rechtsgebied, kunnen niet worden gewijzigd dan bij een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bepaalde meerderheid ».

B.2. Uit de elementen van de zaak en de motieven van de verwijzingsbeslissing blijkt dat de verwerende partij voor de verwijzende rechter woonachtig is in de gemeente Dilbeek, in het Nederlandse taalgebied, en heeft gewerkt voor de vzw « Cité Joyeuse - Société royale - Le Foyer des Orphelins », eisende partij voor de verwijzende rechter, waarvan de maatschappelijke zetel en de exploitatiezetel gevestigd zijn op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Die twee partijen voor de verwijzende rechter hebben, volgens de aan het Hof voorgelegde stukken, het Frans gebruikt in hun sociale betrekkingen.

B.3.1. Artikel 627, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat, voor de geschillen inzake arbeidsovereenkomsten, enkel « de rechter van de plaats waar de mijn, de fabriek, de werkplaats, het magazijn, het kantoor gelegen is en in het algemeen, van de plaats die bestemd is voor de exploitatie van de onderneming, de uitoefening van het beroep of de werkzaamheid van de vennootschap » bevoegd is om kennis te nemen van de vordering.

B.3.2. Te dezen is de exploitatiezetel van de vzw, eisende partij voor de verwijzende rechter, gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Zoals de verwijzende rechter heeft vastgesteld, diende, met toepassing van artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935, de akte tot inleiding van het geding in het Nederlands te worden opgesteld. Die bepaling regelt eveneens de taal waarin de rechtspleging wordt voortgezet.

B.4. De verwijzende rechter vraagt het Hof of artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 de artikelen 10, 11 of 30 van de Grondwet schendt, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre een werkgever die een Franstalige werknemer in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad tewerkstelt met wie hij, overeenkomstig artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, in de sociale betrekkingen het Frans gebruikt, de verplichting heeft om de vordering die hij tegen zijn werknemer instelt bij de Arbeidsrechtbank te Brussel, in te leiden en, behoudens een door de werknemer geformuleerd en aan de beoordelingsbevoegdheid van de rechter onderworpen verzoek tot taalwijziging op grond van alleen het criterium van de onvoldoende kennis van de taal van de gedinginleidende akte, met uitsluiting van het criterium van de taal van de arbeidsverhouding, voort te zetten in het Nederlands wanneer die werknemer in het Nederlandse taalgebied woont, terwijl een werkgever, die in dezelfde omstandigheden is geplaatst, de vordering die hij tegen zijn werknemer instelt, in het Frans kan inleiden en voortzetten wanneer die in het Franse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad woont.

B.5.1. Bij zijn arrest nr. 98/2010 van 16 september 2010 heeft het Hof geoordeeld dat artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt indien die bepaling in die zin wordt geïnterpreteerd dat zij het een werknemer wiens prestaties zijn verbonden aan een exploitatiezetel gelegen op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, niet mogelijk maakt zijn vordering tegen zijn werkgever in te stellen en voort te zetten in de taal waarin deze laatste zich krachtens artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken tot hem dient te richten.

Het Hof heeft evenwel vastgesteld dat artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 anders kon worden geïnterpreteerd. Zo heeft het geoordeeld dat, in het licht van de teksten vermeld in B.7 van zijn arrest nr. 98/2010, de bewoordingen « indien de verweerder woonachtig is in het [...] taalgebied [...] » in die zin kunnen worden geïnterpreteerd dat zij, in de geschillen met betrekking tot het arbeidsrecht, de plaats aanwijzen waar de partijen sociale betrekkingen hebben aangeknoopt, namelijk op de exploitatiezetel. Het Hof heeft besloten dat het voormelde artikel 4, § 1, tweede lid, aldus geïnterpreteerd, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schond.

B.5.2. Verder heeft het Hof geoordeeld, bij zijn arrest nr. 11/2014 van 23 januari 2014, dat artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet schond doordat die bepaling het een werknemer wiens prestaties zijn verbonden aan een exploitatiezetel gelegen op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en die het slachtoffer van een arbeidsongeval is, niet mogelijk maakt zijn vordering tegen de door zijn werkgever gekozen wetsverzekeraar in te stellen en voort te zetten in de taal waarin die wetsverzekeraar zich krachtens de artikelen 41, § 1, 42 en 46, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken tot hem dient te richten.

B.5.3. Bovendien, aangezien het Hof bij zijn arresten nrs. 98/2010 en 11/2014 heeft geoordeeld dat bij de interpretatie van artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 rekening dient te worden gehouden met de bepalingen van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken die het gebruik van een taal voorschrijven in de sociale betrekkingen, dient te worden opgemerkt dat luidens artikel 52, § 1, van die wetten, ondernemingen met een exploitatiezetel in het Nederlandse taalgebied in hun bij de wetten en reglementen voorgeschreven akten en bescheiden de taal van dat taalgebied moeten gebruiken.

B.5.4. Bij zijn arrest nr. 75/2014 van 8 mei 2014 heeft het Hof geoordeeld dat artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schond, in zoverre een partij bij een arbitrage die voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de aanvaarding van de wraking van de arbiter vordert, ertoe wordt verplicht die vordering in te stellen door haar dagvaarding in het Nederlands op te stellen wanneer de arbiter woonachtig is in het Nederlandse taalgebied.

B.5.5. Bij zijn arrest nr. 2/2015 van 22 januari 2015 heeft het Hof ten slotte geoordeeld dat artikel 3, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schond, in zoverre een werknemer wiens prestaties zijn verbonden aan een maatschappelijke zetel en aan een exploitatiezetel gelegen op het grondgebied van een gemeente met een bijzondere taalregeling in het Nederlandse taalgebied en die, in strijd met artikel 52 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in

bestuurszaken, het Frans heeft gebruikt in zijn sociale betrekkingen met zijn werkgever, ertoe wordt verplicht de dagvaarding in het Nederlands op te stellen.

B.6.1. Uit de verwijzingsbeslissing en de voorliggende vraag blijkt dat de verwijzende rechter ervan uitgaat dat *in casu* het taalgebruik in de sociale betrekkingen tussen de eisende partij en de verwerende partij geregeld wordt door artikel 52, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

B.6.2. Artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken bepaalt :

« Voor de akten en bescheiden, die voorgeschreven zijn bij de wetten en reglementen en voor die welke bestemd zijn voor hun personeel, gebruiken de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven de taal van het gebied waar hun exploitatiezetel of onderscheiden exploitatiezetels gevestigd zijn.

In Brussel-Hoofdstad stellen de bedrijven die bescheiden in het Nederlands wanneer zij bestemd zijn voor het nederlandsprekend personeel en in het Frans wanneer zij bestemd zijn voor het franssprekend personeel ».

B.6.3. Met toepassing van artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken gebruiken « de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven », voor de akten en bescheiden die bij de wetten en reglementen zijn voorgeschreven en voor die welke bestemd zijn voor hun personeel, de taal van het gebied waar « hun exploitatiezetel of onderscheiden exploitatiezetels » gevestigd zijn, waarbij die bescheiden, in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, in het Frans of in het Nederlands worden gesteld naargelang het personeel voor wie zij bestemd zijn, Frans of Nederlands spreekt.

B.6.4. De eisende partij voor de verwijzende rechter is evenwel een vereniging zonder winstoogmerk die integrale jeugdhulp met huisvesting als hoofdactiviteit heeft en die geen nijverheids-, handels- of financiënactiviteiten uitoefent. Zij kan aldus niet worden beschouwd als een privaat nijverheids-, handels- of financiënbedrijf dat valt onder het toepassingsgebied van artikel 1, § 1, 6°, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

De voorschriften inzake taalgebruik neergelegd in artikel 52, § 1, tweede lid, van de voormelde wet zijn derhalve niet van toepassing op de sociale betrekkingen tussen de partijen voor de verwijzende rechter. Aldus houdt het Hof geen rekening met die bepaling bij de beantwoording van de prejudiciële vraag.

B.6.5. Rekening houdend met het bovenstaande wordt het Hof derhalve ondervraagd over artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935, in zoverre het, inzake het gebruik van de talen in gerechtszaken, tussen de werkgevers wier exploitatiezetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is gelegen en die, zonder daartoe verplicht te zijn op grond van de in B.6.2 vermelde bepaling, het Frans in de sociale betrekkingen hebben gebruikt, tot een verschil in behandeling leidt naargelang de woonplaats van hun werknemers.

De taal die overeenkomstig artikel 4, § 1, dient te worden gebruikt voor de inleiding van de akte en, behoudens een verzoek tot taalwijziging, voor de voortzetting van het geding, zal enkel met de taal van de sociale betrekkingen kunnen overeenstemmen indien de werknemer zijn woonplaats heeft in het Franse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, doch niet wanneer hij zijn woonplaats heeft in het Nederlandse taalgebied.

B.7.1. Bij de regeling van het taalgebruik in gerechtszaken dient de wetgever de individuele vrijheid van de rechtsonderhorige om zich van de taal van zijn keuze te bedienen te verzoenen met de goede werking van de rechtsbedeling. Bovendien dient de wetgever daarbij rekening te houden met de taalverscheidenheid die verankerd is in artikel 4 van de Grondwet, dat vier taalgebieden vastlegt, waarvan er één tweetalig is. Hij vermag dan ook de individuele vrijheid van de rechtsonderhorige ondergeschikt te maken aan de goede werking van de rechtsbedeling.

B.7.2. Dat neemt niet weg dat, wanneer de wetgever, ter uitvoering van artikel 30 van de Grondwet, het gebruik van de talen regelt voor gerechtszaken, hij hierbij het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gewaarborgde beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en het door artikel 13 van de Grondwet en door artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens gewaarborgde recht van toegang tot de rechter dient te eerbiedigen.

B.7.3. Het recht van toegang tot een rechter is evenwel niet absoluut. De beperkingen van dat recht, bijvoorbeeld met betrekking tot de voorwaarden inzake de ontvankelijkheid van een

rechtsmiddel, mogen echter geen afbreuk doen aan de inhoud van dat recht. Zij moeten bovendien redelijk evenredig zijn met het gewettigde doel dat zij nastreven (EHRM, *Stagno t. België*, 7 juli 2009, § 25; grote kamer, *Stanev t. Bulgarije*, 17 januari 2012, §§ 229-230). De reglementering inzake het recht van toegang tot een rechter moet steeds de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling nastreven en mag geen soort van belemmering vormen die de rechtzoekende belet dat de inhoud van zijn geschil wordt beslecht door het bevoegde rechtscollege (EHRM, *Stagno t. België*, 7 juli 2009, § 25; *RTBF t. België*, 29 maart 2011, § 69).

De verenigbaarheid van die beperkingen met het recht van toegang tot een rechter wordt beoordeeld rekening houdend met de bijzonderheden van de in het geding zijnde procedure en van het hele proces (EHRM, *RTBF t. België*, 29 maart 2011, § 70).

B.8.1. Het verschil in behandeling waarover het Hof wordt ondervraagd vloeit voort uit artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935. Krachtens deze bepaling wordt, indien de territoriale bevoegdheid van de rechtbank niet wordt bepaald door een plaats die zich in een van de gemeenten van het Nederlandse taalgebied bevindt, het gebruik van de talen voor de rechtspleging in betwiste zaken voor de rechtbanken van eerste aanleg waarvan de zetel in het arrondissement Brussel is gevestigd, als volgt geregeld : de akte tot inleiding van het geding wordt in het Nederlands opgesteld indien de verweerder woonachtig is in het Nederlandse taalgebied, in het Frans indien de verweerder woonachtig is in het Franse taalgebied, of in een van beide talen, ter keuze van de eiser, indien de verweerder woonachtig is in de Brusselse agglomeratie of geen gekende woonplaats in België heeft (artikel 4, § 1, tweede lid).

B.8.2. De rechtspleging wordt in beginsel voortgezet in de taal van de akte tot inleiding van het geding. De werknemer kan evenwel als verweerder vóór elk verweer en elke exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vragen dat de rechtspleging in de andere taal wordt voortgezet (artikel 4, § 1, derde lid, van de wet van 15 juni 1935). Ingevolge de wet van 19 juli 2012 betreffende de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel staat een verzoek tot taalwijziging dat is ingediend voor de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank, de rechtbank van koophandel of de politierechtbank van Brussel, gelijk met een verzoek tot verwijzing naar de overeenkomstige anderstalige rechtbank van het arrondissement.

De rechter kan enkel weigeren op de aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een toereikende kennis bezit van de taal die wordt gebruikt voor het opmaken van de akte tot inleiding van het geding (artikel 4, § 2, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935).

B.8.3. Wanneer de verweerder een natuurlijke persoon is, is de woonplaats waarvan sprake is in artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 de woonplaats in de zin van artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek, namelijk « de plaats waar de persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven als hebbende aldaar zijn hoofdverblijf » (Cass., 29 januari 2009, *Arr. Cass.*, 2009, nr. 76).

B.9.1. Zoals is vermeld in B.1.4 en B.1.5 beoogt de wetgever met de in het geding zijnde bepaling het recht van verdediging van de verweerder te vrijwaren en streeft hij een wettig doel na. Het verschil in behandeling inzake het taalgebruik bij de gedinginleidende akte en bij de voortzetting van de rechtspleging berust op een objectief criterium, met name de woonplaats van de verweerder in een van de taalgebieden vermeld in artikel 4 van de Grondwet.

Dat onderscheid is ook pertinent in het licht van de door de wetgever nagestreefde doelstelling om prioritair rekening te houden met de situatie van de verweerder in het geding. De wetgever vermocht immers redelijkerwijs aan te nemen dat de taal van de verweerder in de regel overeenstemt met de taal van het taalgebied waarin hij woonachtig is. Aldus wordt vermeden dat, wanneer de eisende partij de gedinginleidende akte in een andere taal zou stellen dan de taal van het taalgebied waarin de verweerder woonachtig is, het aan de verweerder zou toekomen aan te tonen dat hij die andere taal onvoldoende machtig is om zich tegen het gebruik daarvan te verzetten. Eveneens ter bescherming van de belangen van de verweerder is het pertinent dat het initiatief om een taalwijziging te vragen, van hem moet uitgaan.

B.9.2. De in het geding zijnde bepaling regelt op algemene wijze het gebruik van de taal voor de gedinginleidende akte en voor de verderzetting van de rechtspleging, ongeacht de aard van het geschil en de bevoegdheid van de rechtbank, en geldt op gelijke wijze voor alle rechtsonderhorigen.

Het feit dat de werkgever en de werknemer in de sociale betrekkingen een andere taal gebruiken dan die van het taalgebied waar de werknemer woonachtig is, zonder dat zij daartoe verplicht zijn op grond van de in B.6.2 vermelde bepaling, zou geen afwijking van deze regeling voor de arbeidsgerechten kunnen verantwoorden. Er anders over oordelen zou immers tot gevolg hebben dat de taal van de gedinginleidende akte niet door de woonplaats van de verweerder, maar door de keuze van de partijen bij de arbeidsovereenkomst zou worden bepaald. Gelet op de gezagsrelatie tussen de werkgever en de werknemer bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst staat het niet vast dat in een dergelijk geval de gekozen taal diegene is die de voorkeur van de werknemer wegdraagt en die zijn belangen het best beschermt, wanneer hij zich in een geschil met de werkgever dient te verweren. De wetgever vermocht er ook in dit geval ervan uit te gaan dat de taal van de verweerder in de regel overeenstemt met de taal van het taalgebied waarin hij woonachtig is.

B.10.1. De partij die de in artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 15 juni 1935 bepaalde regel niet heeft nageleefd, en wier vordering op grond van artikel 40 van die wet nietig wordt verklaard, beschikt over een nieuwe termijn, die overeenstemt met de oorspronkelijke termijn waarover zij beschikte, om met naleving van de wet van 15 juni 1935 een nieuwe vordering bij de bevoegde rechter aanhangig te maken. De aldus nietig verklaarde akten stuiten immers de verjaring alsmede de op straffe van verval toegekende termijnen van rechtspleging.

B.10.2. Overigens kan een verzoek tot taalwijziging niet enkel uitgaan van de verweerder maar kunnen volgens artikel 7, § 1, van de wet van 15 juni 1935 de partijen « eenstemmig » vragen dat de rechtspleging wordt voortgezet in een andere landstaal, waarop de zaak wordt « verwezen naar het gerecht van dezelfde rang en van de gevraagde taal van hetzelfde arrondissement of naar het gerecht van dezelfde rang dat in een ander taalgebied gevestigd is en het meest nabij is of naar het gerecht van dezelfde rang uit een ander taalgebied, dat door de partijen gezamenlijk wordt gekozen ».

De aanvraag moet door de eiser gedaan worden in de gedinginleidende akte. Zij kan ook door de verweerder worden gedaan. Beide partijen moeten ze aanvaarden vóór alle verweer en exceptie, ook die van onbevoegdheid. De aanvaarding gebeurt hetzij op de inleidende zitting, hetzij door middel van een schrijven aan de griffie van het rechtscollege waarbij de zaak aanhangig wordt gemaakt, na ontvangst van de betekening of van de kennisgeving van

de gedinginleidende akte, dit ten laatste acht dagen vóór de inleidende zitting (artikel 7, § 1, van de wet van 15 juni 1935, zoals gewijzigd bij artikel 50 van de wet van 19 juli 2012).

B.10.3. Bovendien, wanneer de partijen in het gerechtelijk arrondissement Brussel gedomicilieerd zijn en indien zij, na het ontstaan van het geschil, een onderlinge overeenstemming bereiken wat de taal van de rechtspleging betreft, kunnen zij vrijwillig voor de rechtbank van de taal van hun keuze verschijnen of er een gezamenlijk verzoekschrift indienen, krachtens artikel 7ter van dezelfde wet.

B.10.4. Bijgevolg kunnen de partijen bij een arbeidsovereenkomst die een onderlinge overeenstemming bereiken wat de taal van de rechtspleging betreft, gebruikmaken van de in de artikelen 7 en 7ter van de wet van 15 juni 1935 bedoelde mogelijkheden om de zaak aanhangig te maken bij de rechtbank van de taal die in hun sociale betrekkingen is gebruikt (wanneer zij in het gerechtelijk arrondissement Brussel zijn gedomicilieerd), of vragen dat de rechtspleging wordt voortgezet voor die rechtbank.

Overeenkomstig de beginselen die aan de basis liggen van artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 is het evenwel niet zonder redelijke verantwoording dat hiertoe de instemming van de verweerder in het geding is vereist.

B.10.5. Ten slotte dient erop te worden gewezen dat overeenkomstig artikel 30 van de wet van 15 juni 1935 de procespartijen voor hun verklaringen op de zitting van de rechtbank de taal kunnen gebruiken die zij verkiezen.

B.11. Bijgevolg doet de in het geding zijnde bepaling niet op onevenredige wijze afbreuk aan het recht van de werkgever op toegang tot de rechter.

B.12. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 4, § 1, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken schendt niet de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het een werkgever, die geen privaat nijverheids-, handels- of financiebedrijf is, wiens exploitatiezetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is gelegen, ertoe verplicht de akte tot inleiding van het geding tegen een werknemer die in het Nederlandse taalgebied woonachtig is in het Nederlands te stellen en in zoverre, behoudens een verzoek tot taalwijziging uitgaande van de werknemer, het geding in het Nederlands wordt voortgezet, terwijl de partijen in hun sociale betrekkingen het Frans hebben gebruikt.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 4 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

F. Daoût